

Vi som kom
med
lapp om halsen

Anita Nyberg

*Vi som kom
med lapp om halsen*

Anita Nyberg

*Denna bok tillägnas
mina*

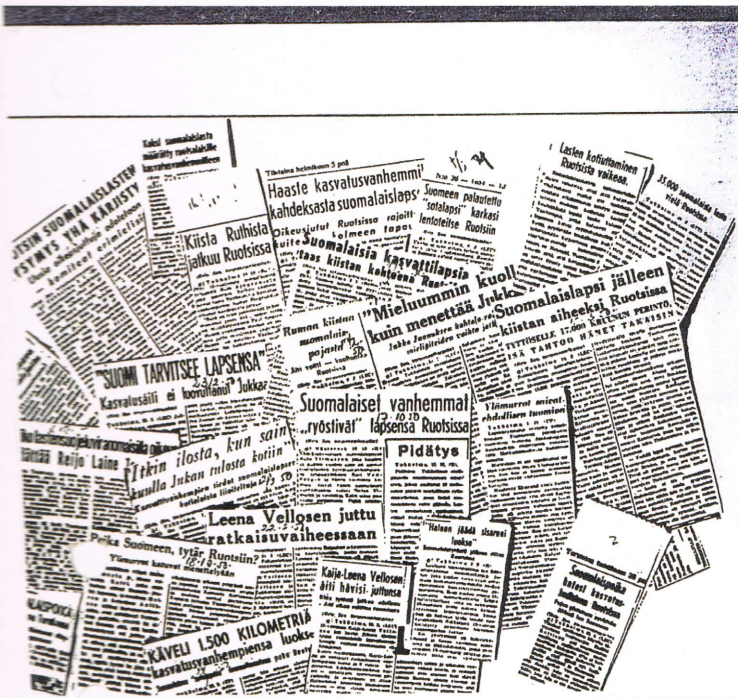
Barn och Barnbarn

och barnbarnsbarn !

*Kraus
Jenth*

Vad är bäst för barn som lever i ett land i krig – att lämna landet, föräldrarna och kriget, eller att stanna kvar hos sina anhöriga trots riskerna det innebär?

Efter klock är den som i denna sak är ute efter att döma och fördöma. Den rätten är förbehållen krigsbarnen och endast dem!!

Kravet på att krigsbarnen skulle återsändas ledde till många rättegångar i svenska domstolar. De finska tidningarnas rubriker var braskande: "Kaija-Leena Vellonen förlorade målet om dottern"... "Fult spel om finsk pojke"... "Gick 1.500 kilometer för att återvända till fosterföräldrarna"... "Återsänt krigsbarn flydde med flyg till Sverige"...

Och det är inte enbart de fattigaste som har sänt sina barn till Sverige. Också familjer som har det väl ställt har skickat iväg sina barn - för en del har det redan rentav blivit en vana. På det sättet befrias familjen enkelt från vårdnadsplikterna. Det finns alltså även bekvämlighetsskäl med i bilden.

"JOKAINEN LAPSI on kansallemme kallis"

Ed. Salmialan toivomusaloite ansaitsee lakivaliokunnan mielestä vakavaa huomiota

NOIN SATA LASTA

jotka Pohjoismaiden avun keskus talvisodan aikana vei Ruotsiin

vielä Suomeen palaamatta.

Paljonko muita teitä menneitä on jäänyt Ruotsiin, sitä ei tiedä kukaan.

Suomen kansalaisen lapseksi-ottoa vieraassa maassa

pyrittävä ehkäisemään

Ed. Salmialan toivomusaloitteen mukaan siihen olisi aina saatava oikeusministerin lupa

Ed. Salmiala ja eräät muut IKL:n kansanedustajat ovat jättäneet eduskunnalle seuraavansisällöllisen toivomusaloitteen:
Eduskunnalle.
Jokaiselle kansalle on sen jokainen lapsi kallis. Sen vuoksi ei mikään kansa näe mielellään, että vieraiden valtioiden kansalaiset lapseksi ottaisivat sen lapsia. Tällainen lapseksiottaminen onkin yleensä tehty riippuvaksi lapsen kotivaltion viranomaisen erityisestä luvasta. TÄMÄ kansalla on periaatteellisesti Suomen-kin oikeus. Laki eräistä kansainvälisistä perheoikeudellisista suhteista 5 p. jouluk. 1929 määrää 24 §: 1 momentissa, että, jos Suomen kansalainen aloittaa olla otettavaksi vieraassa valtiossa, niin on otettava huomioon, että lapsen on oltava vähintään 12 vuotta vanha. Tämän lain 12. artiklan mukaisesti Suomen kansalaisen lapseksiottaminen edellyttävänä on Suomen oikeusministerin lupa, vaati, että Suomen lastensuojeluviranomaiselle on varattava tilaisuus nähdä lapsen lausuttuessa ennen lapsen ottoa. Näin ollen, jos Suomen viranomaiset ovat näin toimineet, niin on otettava huomioon, että Suomen lastensuojeluviranomaisella, kuten aiemmin mainittiin, on ollut oikeus kieltäytyä lapsen otosta, jos lapsen ottoa ei ole pidetty tarpeelliseksi. On huomattava, että talvisodan aikana Ruotsiin lähetettyjä lapsia on vain 7 otettu. Vielä on, jos otettavien edustajien läsnäollessa ei ole vielä tapahtunut ottoa. Tämä on, että monet lapset on otettu pois Suomesta.

"Varje barn är dyrbart för vårt folk" och "Adoption av finländska barn i främmande land bör stävjas", skrev Ajan Suunta vintern 1942 med anledning av krigsbarnsdebatten.

ur Pertti Kaven's bok: 70.000 små öden.

25/1-09 AW

Med lapp om halsen.

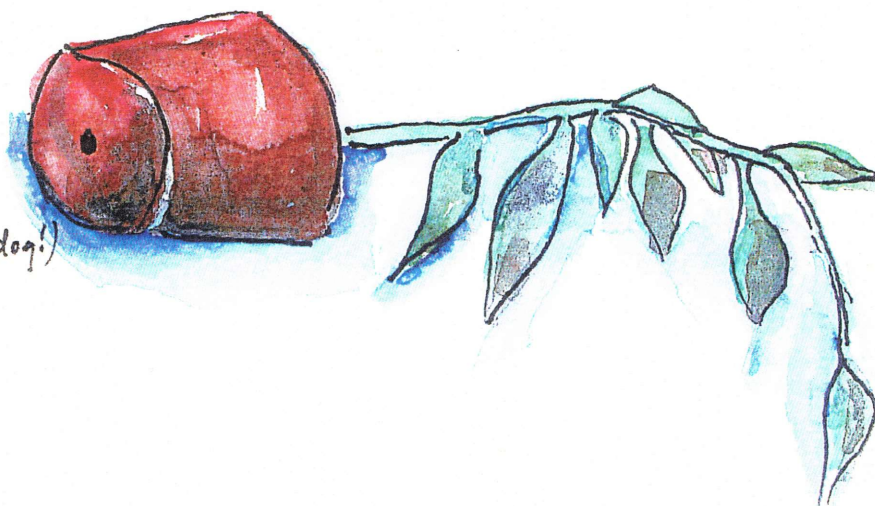
Karelen?
bomber?

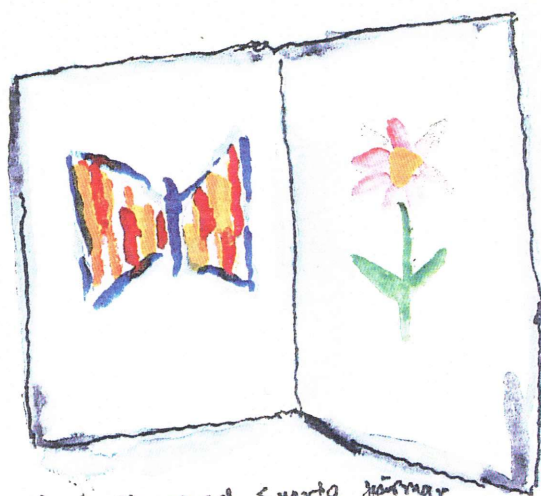
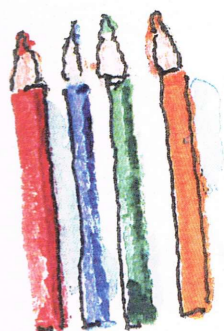
Vi borg?
Ryssland?

30/11-39
Vinterkriget börjar.

Mitt eget odlade
äpeltväd högt i
Snön p.g.a tryckvåg (o.dag!)

1939-40
 Hade alltid med mig färgpennor och häfte med svarta pärmar
 och satt i skyddsrummet och ritade och målade mest fåglar och
 Hammar.. senare mycket gravar.

Kansakoulun

Lukukausitodistus

I luokan oppilas

Anita Lindberg on saanut

Syys lukukautena 1940

Käytöksessä 10 Huolellisuudessa ja tarkkaavaisuudessa 10

Edistyksessä:

uskonnossa	<u>7</u>	käsitöissä	<u>8</u>
äidinkielessä, a) lukemisessa	<u>9</u>	laulussa	<u>8</u>
b) kirjoituksessa	<u>8</u>	ympäristöopetuksessa ja askartelussa	<u>8</u>
laskennossa	<u>7</u>	leikkivoimistelussa	<u>8</u>

Poissaolopäiviä:

sairauden johdosta 6

muusta syystä

ilman ilmoitettua syytä

yhteensä 6

Muistutuksia

Muutetaan }
Tähti

Helsingissä 20 p. joulukuuta 1940

Luokan opettaja

Selma Sippola

Numerot merkitsevät:

- 10 ja 9 hyvä
- 8 ja 7 tyydyttävä
- 6 ja 5 väljä
- 4 - 1 heikko

Tuleva lukukausi alkaa tammikuun

13 p. 1941 jolloin oppilaan on saavuttava kouluun

klo 9 ja näytettävä tämä todistus isän tai hoojan allekirjoituksella varustettuna.

Lindberg

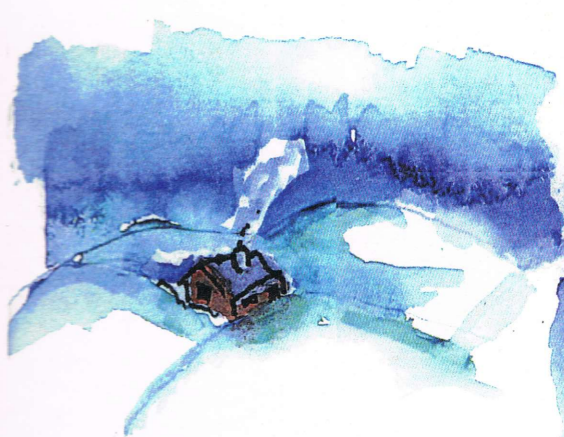
Kk. 8. 15,000. 5 38

Vinter kriget är slut 12/3-40
Det betyder att en glad
7-åring börjar skolan.
Tehtaan kadun kansakoulu =
Fabriksгатans folkskola.
Mitt allra första skolbetyg
(se ovan). 35 ungar hade
vår lärarinna - Selma
Sippola - hand om.

Fortsättningskriget började 29/6-41.
 Då var det dags igen att springa ned
 till vår tvättstuga som var förstärkt
 med stockar. Det var inget bombskydd,
 men ett splitter skydd. Vi sat på
 smala bänkar längs väggarna. Oftast
 var det flyglarm på natten (och när
 det var fullmåne.) Vårt hus fick, tack
 och lov ingen fullträff, men många
 hus runt omkring oss bombades.

Först var vi i Salo hos min moster
Jes och hennes man Teuvo som var
länsmän där då. Det var fruktans-
värt kallt hela vintern (-40°)

Alltid mörka, svarta
fönster även dag. Inget ljus
fick synas. Massor med snö!

Sedan åkte vi vidare (alltid i mörk-
het natten) till Vammala till min moster
Harald och hans fru Eva. Han var
rektor på folkskolan där. Vi
åkte buss dit och jag mädde illa
och kräktes något som såg ut
som blod, men det var röd saft
som jag hade druckit!! Vilka
minnen!!

Kvinnor och barn evakueras från Helsingfors.

Tredje evakueringen gick till
Grankulla (Kauniainen), som
numera hör till Helsingfors. Där
bodde vi hos mammas väninna, tant
Aili och hennes man på Arbetar-
institutet (työväen opisto). Vi låg
på madrasser på golvet. Man önskade
att kriget skulle ta slut och att man
fick komma hem igen. Men så skulle
det inte bli.

Fort sättnings kriget
blev allt intensivare och
Helsingfors bombades och
brann.

Det bestämdes av våra
föräldrar att vi skulle
få åka till något som hette
Svärje (Sverige). Vi fick inte
veta något närmare om
detta, antagligen i bästa
vår mening, för att inte
oroa barnen ^{h?}!

Svärje²

bär

Ruotsi?

5 1/2 år

Vi trodde nog att det
var någonslags tillfällig
evakuering till detta ställe
som hette Svärje. Vi skulle
åka tåg, kanske några
timmar och sedan komma
hem till föräldrarna efter
några veckor.
Det blev inte så.

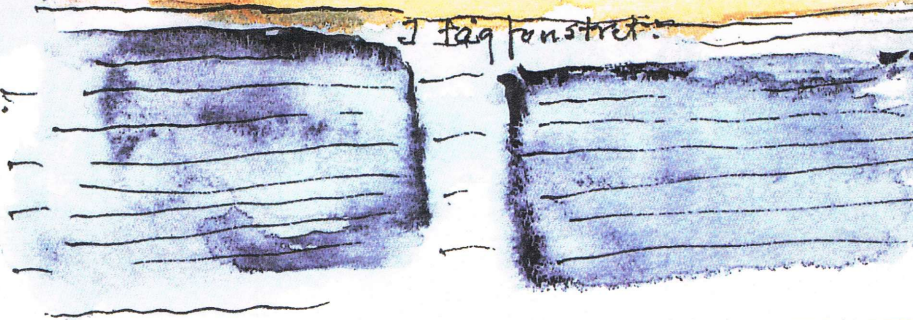

Posthuset.

I mitten av februari -42 följde
 mamma oss till posthuset i
 Telsingsfors. Pappa var inkallad.
 Där skildes vi från mamma
 och genom en underjordisk
 gång från posthuset till
 stationen kom vi ombord på
 tåget. Sedan såg vi inte
 våra föräldrar förrän 1 1/2 år

I tåg fönstret:

Vi åkte med tåget i 5-6 dagar innan vi kom till Torneå. Tåget fick stå stilla ofta i många timmar om det var bombardemang. Vi sov på maschinskivor som sattes mellan träbänkarna. Det var mycket trångt och tåget var mörklagt den mesta tiden.

Vad gjorde vi alla dessa dagar?
Minns ej.

I Torneå kom en massa svenska? militärer som svepte in oss i militär påsar (detta var i feb.) och bar oss över bron till Haparanda.

Haparanda.

Där kom vi till svenska tåg. Vi fick sova i riktiga sängar. Skar fötter, med lakan och filtar. Boden var nästa uppehåll. Där var vi karantän, blev avluskade och vaccinerade.

Torneå

Vi fick varm choklad + buller på det svenska tåget.

Den 22/2-42 kom vi till stationen i Sundsvall.

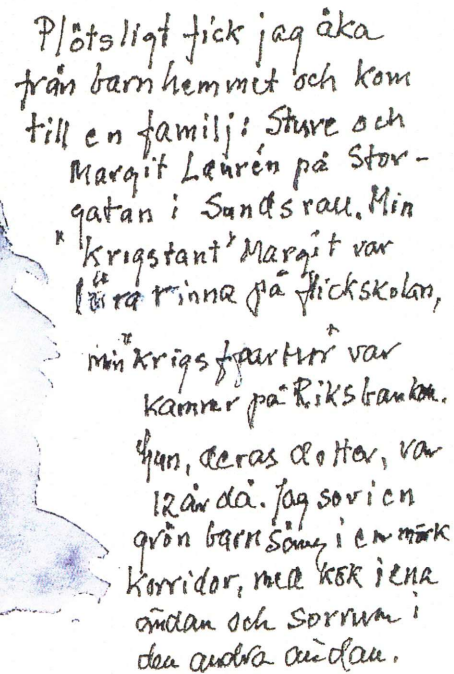

Vi radades upp där, framför en massa tanter och farbröder. De valde ut vilket krigsbarn de ville ta hand om. Först försvann de små, söta, flickor, däribland min syster. (Hon var då bara - jag 8 1/2) Vi som blev över, var väl antingen för gamla, eller inte tillräckligt söta.

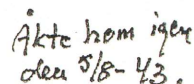

Alltså hamnade jag på något som hette Kulikenborgs barnhem. Där fick vi se gott som alla, vattenkoppar. Vi som var gamla försökte hjälpa till att sköta de små barnen. Var min syster jättes anade jag inte. Inte heller var jag själv var.

Vi satt och åt vid ett långt bord, av någon anledning dekorerad med målade påsk harar och ägg. Var på barnhemmet till 17/4-42.

I skolan var alla väldigt snälla mot mig, det
kanske var intressant med ett "krigsbarn". F.ö.
minns jag inte mycket av denna tid, minns inga
leksaker, högtider o.s.v. Har frågat han om han
minns vad jag lekte med, men det gör han inte.

..... född den juli 19.....
ningen inom Sundsvalls skoldistrikt:

Vitsord		Lärarens eller lärarinnans namn	
Hushållsgöromål			
Slöjd			
Gymnastik med lek och idrott			
Trädgårdskötsel			
Sång			
Tekning			
Väskrivning			
Historia			
Naturkunnskap			
Geografi			
Hembygds-kunskap			
Arbetsövningar			
Räkning och geometri			

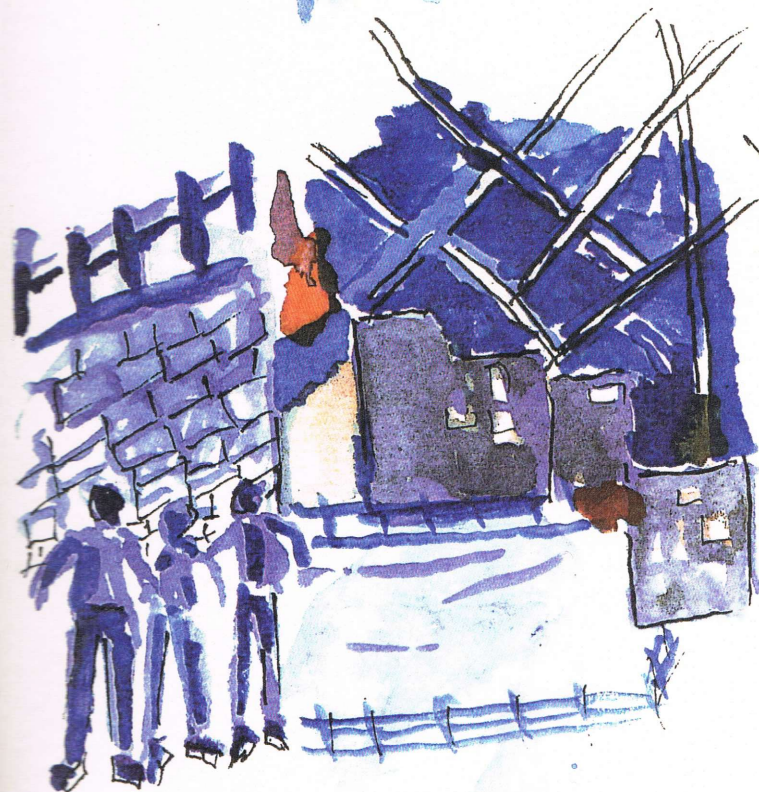

På gatan i snön utanför de smida bombade husen låg något rött här och där. Mamma sa att det var lingonsylt!!

Så kom vi tillbaka till ett träsigt Helsingfors. Allt var ransonerat, det var långa köer överallt. Jökul tog maten eller brädet slut precis framför näsan på en. Det var ganska lugnt med bombfall. Man försökte leva som vanligt.

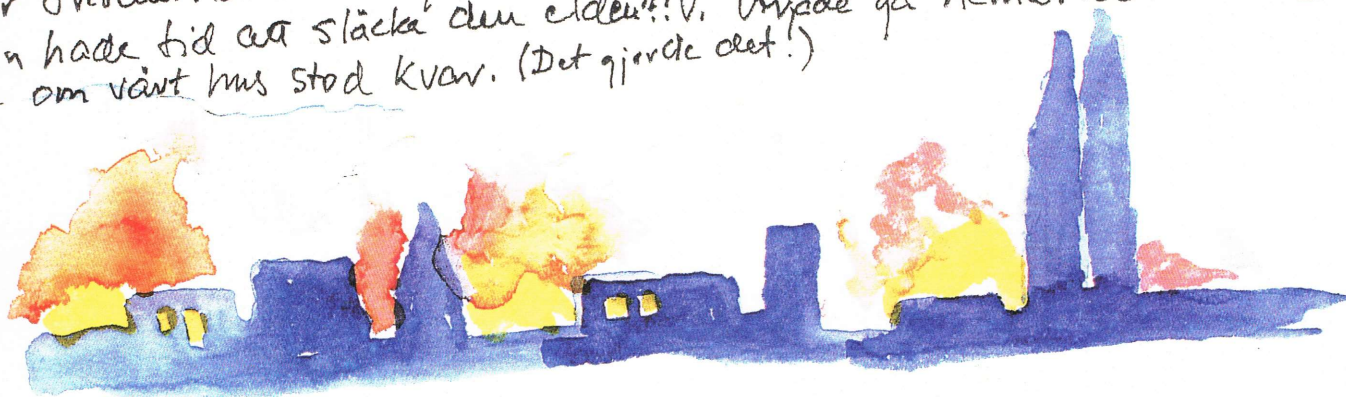
5/6-89

Vi försökte leva som vanligt, gå i skola (ny skola igen - "Ponten", det kunde bli flyglarm på väg till från eller i skolan. Man gick ner i närmaste skyddsrum då och i skolan samlades vi i en sal utan fönster (p.g.a risk för splitter) Vi var också på Johannesplan och åkte skridskor. När det blev flyglarm störde vi oss vid en mur där och tittade när sträckestarna försökte peila in de främmande flygplanen.

Den 6/2-44 var vi på middag hos min faster, farbror o. Kusine (Kenneth). De bodde på Sinebychoffs, ganska nära ryska ambassaden. Klockan 18:55 blev det flyg-
larm och vi sprang ned i källaren. Det blev det värsta bombardemanget hittills.
Mer än 200 plan anföll Helsingfors på order av Stalin. Helsingfors skulle terror-
bombas som Dresden. Vi satt i källaren och murglaset regnade ned från
taket. Klockan 01:00 blåstes faran över. Vi kom ut i ett mörklagt Helsingfors med elds-
vådor överallt. Blandade ryssarna lyckats få fullträff på sin egen ambassad.
Jag hade tid att släcka den elden?! Vi började gå hemåt och visste
inte om vårt hus stod kvar. (Det gjorde det.)

Precis efter 10 dagar, den 16-17/2-44 började den andra bombnatten,
med mera än 400 plan denna gång. Vi satt i vår tröststuga medan
bombarna föll runtomkring oss. Det blev faran över en liten stund och
då sprang vi till ett skyddsrum insprängt i kerget vid Johannes-
kyrkan, men vi fick inte komma in, för det var överfullt, så vi fick
springa tillbaka igen.

Tredje bombnatten var 26-27/2-44, men då hade föräldrarna bestämt
att vi skulle till Sverige igen. Vi kom till Sundsvall 21/2-44 efter samma
länga resa över Tornä-Haparanda. Denna gång blev vi avlusade i
Lövle.

Under dessa 3 bombnätter var ca 2000 plan i luften, det färdades ca 2600
ton bomber. Man lurade ryssarna genom att sätta eld på stora ved-
uppleg i öster och man släckte alla stråtkastare i väster. På detta sätt
fick ryssarna endast ca 5% träffar i Helsingfors centrum.

Da kom vi till Sundsvall igen den 2 1/2 - 44. Denna gång kom jag direkt till min "gamla familj." Det som hänt under tiden var att min "Krigsfarbror Sture" blivit riksbanksdirektör i Sundsvall. Man hade flyttat så man hade en stor lägenhet ovanpå Riksbanken på Storgatan. Min "krigstant" Margit var fortfarande lärarinna på flickskolan. Hon (min krigssyster) var 3 år äldre än jag - jag var här 11 år - hon 14 år - hade kanske inte så mycket gemensamt. Jag fick eget rum där. Båda föräldrarna jobbade, hade stor representation så den jag var mest tillsammans med var hembiträdet Iris (Jansson) och hennes fästman Verner. Iris bodde i jungfru-kammaren. Familjen åkte på semester, då blev jag placerad hos en lekkamrats familj. Senare fick jag följa med på sommarsemester till Lång. Det var skönt där med mycket sol och bad.

Fortsättningskriget tog slut 1945. P.g.a att det var dåligt med mat, kläder o.s.v. fick vi stanna till till 1946. Då åkte vi hem med båten Arcturus. Minns bara att vi var placerade i något slags lasttrum, det var trångt, många barn kräktes och mädde illa.

Vi kom hem till Helsingfors som var ganska smutskontaminerad. Började i ny skola igen, Lönnebecksskolan (Lönkan). Det var svårt att knyta an till föräldrarna och min syster - vi blev aldrig någon familj igen. Vi hade varit ifrån varandra 3 viktiga år. Det var mycket som var ransonerat än, bl.a. fick varje barn till jul en chokladkaka i blått papper av Karl Fazer. Det fick man mot en kupong på ett ransoneringskort. Barn från Amerika skickade små gåvopaketer till oss med för oss konstiga saker, säkert välmenade, men mycket amerikanska.

Citerar Heidi von Born 15/8-87 i DN. Hennes möte med konstiga djur som hette "Mumintroll". De hade ett kakelugns hus i en dal utan bombylar och taggtråd. Djuren i Mumin-dalen gav barnen i det tysta, blidande landet, glädje. Tove Jansson hette författaren som gav barnen glädjen tillbaka. Mumintrollen är mina idoler!

En smärre kaka och en smärre träd till oss.

Flickskolan i Sundsvall. (Ny skola igen.)

TERMINSBETYG.

Lärjungen Anita Lindberg, som tillbragt
 en termin i 1 klassen av den sju åriga lärokursen (teoretiska linjen) vid kommunala
 flickskolan i Sundsvall, har för höt terminen 1944 erhållit följande vitsord:

Bokstäverna beteckna med avseende på:										
a) uppförande: A = Mycket gott B = Gott C = Mindre gott D = Klandervärt			b) flit och ordning: B = Iakttagit flit (ordning) C = Brustit i flit (ordning)			c) insikter och färdigheter: (utom handstil) A = Berömlig a = Med utmärkt beröm godkänd AB = Med beröm godkänd Ba = Icke utan beröm godkänd			d) handstil: A = Mycket väl vårdad AB = Väl vårdad B = Vårdad C = Mindre vårdad	
Ämnen	Vitsord för insikter och färdigheter	Översikt av de åt avdelningens 25 närvarande lärjungar meddelade vitsord för insikter och färdigheter							Anmärkningar	
		A	a	AB	Ba	B	BC	C		
Kristendomskunskap	B				12	8				
Modersmålet	Ba				11	13	1			
Svenska språket och litteraturen	—									
Förmåga att skriftligen behandla moders- målet	—									

Den splittrade familjen.

